

1 'ברכות ד' ז' ע"ב בסוף, א"ר רבי יצחק דרבי נחמן... מלא חיים'

2 'רמב"ם פרק ח' תפלה פלגא'

פּאַנין עס תּפלה בּיבור פּא דּפּתּפּעס עס פּיבור כּדי שפּתּפּעס תּתּקבּע

3 'ש"ע או"ח סי' ז' ס"ט, ... מתפדלים, ומ"ב ס"ק כ"ח, ותפלה ב' ביבור... י"ח ב' ביבור'

ע.ת.ר"ן פּא דּוקא כּשעשרה מתּפּדלים יחד -אפּילו אס נמלא מנין בבית כנסת בשעת התּפּלה אבד אין עשרה מתּפּדלים -אין תּפּעלתס נחשבת תּפּלה בּיבור.

4 'משנה ג' פ' א' ע"ב, ... פחות מעשרה, ורש"י, ונ"א ע"ב, ... כאן עשרה'

דבר שבקדושה (קדיש, קדושה, ברכו) בעשרה מונקדשתי בתוך ב"י

5 'תוס' שם ד"ה ואין פורסין, ... בקיאין עכשיו'

אס יש מנין בבית כנסת אבד מקבלתם כבר שמו ברכו וכו' -לפי ר"ת אין לומר ברכו אלא אס נמלאים ז' שלט שמו, יש אומרים ו' שלט שמו, בספר פּישר כתוב פ', פּתּוס' פּתּירו ב'ג', ובשם רש"י אומרים עאפּילו אס נמלא אחד בלדד שלט שמו מותר לומר ברכו בשביל.

6 'ש"ע או"ח סי' ס"ט סעיף א' דברי המחבר ורמ"א, ועכשיו... וכו' ומ"ב ס"ק ג', ד'

פלגא כתלמידי רש"י שומרים קדיש קדושה וברכו אף בשביל פּיחיד שלט שמו ובלדד יש שם מנין אנשים בסך הכל, ולכתחלה מחמירים כשיש פּיחיד שומרים בתוס'

'ש"ע או"ח סי' קמ"ג סעיף א', וביאור פלגא ד' פחות מ'

בקריאת התורה פסק ב"ד שאין קוראים בשביל פחות מ' שלט שמו.

וא"כ - תפלה ב' ביבור פּיחיד כּשעשרה מתּפּדלים יחד קריאת התורה פּיחיד עס בו שלט שמו (בנכחות עשרה) דברים שבקדושה (קדיש קדושה וברכו) אפ' בשביל פּיחיד שלט שמו (בנכחות עשרה).

למדנו שפסוקים של תפילה בליבור קיימת אך ורק כשעשרה מתפללים יחד. אין קורין בתורה אלא
בנכחות עשרה כשדפחות שש מהם עדיין לא שמעו קריאת התורה, ואין דברים שבקדושה (קדיש
קדושה וברכו) נאמרים אלא בעשרה ובתנאי שאחד מהם עדיין לא שמע קדושה וברכו.
אתה. עליו לברך את מי אפשר לברך למנוח.

1' עו"ע או"ח סי' נ"ה סעיף א', וכן ה' וכן ה' ס"ק ע"א

בגלל הפסוקים שכן מדאורייתא אין להחשיב יחד עשרה אלא אם כפי שיש להם סמיכות - דפי"ן
שתי עשרות באותו מקום, אבל בדבר שסומכים על החזקה וכל שפסוקים לא בר-מנוח אלא אומרים
סומכים גדלו לו שתי עשרות, ופסק הרמ"א שדין עשרה לתפילה וכו' הוא מדרבנן וא"ל לבדוק.

2' ע"ע בשו"ע סעיף ד', ומ"ב ס"ק כ"ד, ופי"ט שני

יש נפשים לברך קצת כשעירי למנוח, ויש אין מברכים אותו אלא כשבידו חומש - ופי"ט א"כ דוקא
לדברים שבקדושה יש חיוב לאומרם, וברב מחמירים שכל לברך קצת ככל.

3' עו"ע ע"ע סעיפים ט' ו"ו, וכן ה' ס"ק מ"ב

הנצרך נעשה בר-מנוח משפיע יום הולדת פי"ט, ואם נלד בשנה פשוטה באדר ושנת י"ט היא שנה
מזוברת לא נעשה בר-מנוח ע"כ לאדר ב'.

אז ע"ע של לירוף היא בגלל מ"א שפ"ב במנוח אבל אין מקיים אותה -

4' עו"ת אחרת משפ חלק או"ח או' סימן כ"ט

ר' משה ז"ל חידק בין ששת פדיונים של מנוח:
פדיון של תפילה בליבור מחייב ששערה יתפללו יחד ויכול לפנות אין יפדו' בלתי שומר תורה
ומנוח בכל מקרה מקיים המנוח ומחייב אין תפילתו תפילה (ובדאי כשאין מנוח בהשגחה), וכן לענין
קריאת התורה פרי' אין קורין בתורה אלא לזכור ו' שדין חייבים בקריאה - יש להסתפק אם אין שייך
שומר מנוח נקרא בר חיובא (וכ"ע א"כ אין מנוח בתורה) - ומחייב יש מקום לפחמיר וכל לברכו,
אבל לענין דבר שבקדושה אין לריק אלא נכחות. אדר' וכל ישראל בכלל.

4' נשאלתי מתלמידי הרב ר' אברהם יוסף ראזענבערג
שליט"א אם יש בשעת הדחק לצרף מחללי
שבתות לעשרה, והשבתי דלמנהגנו שאף בשביל
יחיד פורסין על שמע ואומרים קדושה כתלמידי
רש"י בשם רש"י שהביאו תוס' במגילה דף כ"ג
ואיפסק כן בש"ע או"ח סי' ס"ט יש לצרפם, דהא
כיון שמקרא אחד ילפינן הדין בקדוש השם ליהרג
בשאר עבירות שהוא בעשרה, והדין שאין אומרים
דבר שבקדושה בפחות מעשרה, ולכן כשם שקדוש
השם ליהרג הוא מחייב אף לפני עשרה כופרים
ומומרים אם אך הם מישראל כדמוכח כן מהא
דסנהדרין דף ע"ד דפשיט בעית ר' ירמיה בתשעה
ישראל ונכרי אחד שאינו מחוייב אלא בכלהו
ישראל דאתא תוך תוך ממרגלים שהיו כולהו ישראל
כדפרש"י והתם הא היו כופרין בפרהסיא שגרעי
ממחללי שבתות עיין בערכין דף ט"ו, אלמא שלזה
עדיפי מומרים מנכרים א"כ בהכרח שגם לענין
לומר דברים שבקדושה מצטרפי.

דלא מקיימי הוא כלא מתחייבי במקום שלא נאמר
לשון ששייך ע"ז גופא, ולכן אם אך עתה מתפללים
יש מקום להתיר לצרפם אף לדידהו, אבל לדין
לברכו ולקדיש ולקדושה יש לצרפם, ואם ישמעו
להש"ץ יכול לומר כל התפלה להוציאם דכיון
שמחוייבין בתפלה יכול להוציאן אבל מעלת תפלה
בצבור מסתבר שלא יחשב, אבל יש לעשות כן
בשעה"ד לצאת ידי קדיש וקדושה וברכו.

ולענין קריאת התורה שצריך דוקא שיהיו כולם
או רובן מחוייבין הוא ג"כ בספק זה שבאיתי
להסוברים דבעי רוב מגין הפריסת שמע, כי גם קה"ת
שבעינן עשרה משמע במגילה שם שהוא מדין דבר
שבקדושה לא יהיה בפחות מעשרה.

משה פיינשטיין

אבל להסוברים דבעי לכה"פ רוב מגין אפשר
שכיון דלא מקיימי יש להחשיבם כלא מתחייבי
כדסברי התוס' כן לענין שחיטה שלא מיחשבי בר
זביחה ולכן אפשר שלא יצטרפו כדסובר הפמ"ג
וגם לדידהו יש לפקפק דאולי רק התם משום
שמפרשין דמה שמצריך תורה שהשוחט יהיה בר
זביחה שהוא מקרא דמובחת שילפינן מה שאתה
זובח אתה אוכל יש בלשון הזה גם שיהיה זובח
למעשה כמו שיש בלשון הזה שיהיה מחוייב בזביחה,
וכן בגיטין דף מ"ה שממעט מוקשרתם כל שאינו
בקשירה שפסול לכתובת סת"מ אף מומר גמי משום
שבלשון זה יש גם שיהיה קושר למעשה כמו שיש
בלשון שיהיה מחוייב בקשירה, אבל לא משום שסברי

דנדן עין פקן מנכר דמנן עשרה, אבד ר' משפ פוכיח עס מ' איונן שומר מלות בכדע, עדפ' מנכר דמנן (אדא שפסתפק אס פוא בר תפילה ובר קריאת פתורה). ישנן אז אנשים שריופס דמנן דא פיע -

1' שו"ע אורח סי' נ"ה סעיף ו', ומ"ב ס"ק ד"ד

דפי פשו"ע עס מ' איונן באמנע התפילה או שפוא יש מנכר דמנן, אבד פ"ז חולק, ופסק פ"ח ב' עכתחלה יש דעורר אותו - מנע עס אי אפשר דעורר אותו מנכר

2' שני ברורה שס ס"ק ד"ב

פ"ח ב' פ"ח מחלוקת אס פשו"ע בא דפתר ז' ר' פ"ח שיש או מתפלל או אפי' יותר מנכר ובדבר שרובם ארים, ופכר'ע שלענן יש - ע"פ פ"ז אפי' אחד אינן מנכר - אין דפקד אפילו בשעת דחק אדא ב' ח' אבד בשעת דחק אפשר דנכר אז ארבעה שמונים באמנע התפילה.

בשו"ע מניין דברים שדכאורה סותרים לדבריו כאן -

3' שו"ע אורח סימן קכ"ד סעיף ד' דברי המחבר, מנע ברורה ס"ק י"ע

אס אין תשעה אכונ'ים דחזרת פ"ש קרובים ברכותיו לפיות ברכות לבסוף אז כד' עס פ"ש י' ד' מראש ע"כ יפ"ו תשעה אכונ'ים אד"ף שיתכוון שחזרת התפילה שלו תפי' נדב - דכאורה ז"ל חזרת פ"ש שני ענן דברים שדכאורה אין פ"ש מנכר -

4' ביאור הפלפול סי' נ"ה סעיף ו' ד"ה או שפוא ישן

מורה בב"ד שד"ן ע"פ פשו"ע פוא עס דחזרת פ"ש - אדא שדב"ל פח"ר בישן מנן חש ברכה לבסוף, וז"כ מה שכתב פ"ש שקרובים ברכותיו לפיות ברכה לבסוף אין פכונן שפן לבסוף ע"כ, ובמקום ז' א"ר אפשר דפתח חזרת פ"ש אפי' כששש בלבר אמרו דפתח ע"כ (אבד ז"ל ע"כ מ' כשד' ע"כ אפי' תשעה אכונ'ים י"ז דפתח בתורת נדב)

5' שני ברורה סי' נ"ה ס"ק ב', כתב פ"ז...

שיטת ז' אפשר דפ"ד קד"ש אפי' ע"כ פ"ו מנן ב' פכונ'ים בשעה שחזרו את פ"ד פח"ב את פ"ד, פ"ח חולק - ופ"ח מנכר שיקרא ע' פסוקים אחר ששע"ס מנן.

6' שו"ע אורח סי' נ"ה סעיף ח', ומ"ב ס"ק ד"ח

דפי פ"ז ח"ש פ"ד פ"ד אפי' אין דין בכל מקום כש"כ בלבר זכ"א אי אפשר דנכר דעשרה שפ"ו אינן שוא - אבד פ"ח ב' פ"ח מפרב אחרונים, יש דנכר (ופסתפק לענן נשיאת כפי' וקריאת פתורה) - דמנן דקריאת פ"ש דאפי' אין מנכר.

7' שני ברורה סי' תקפ"ט ס"ק ד', חרש שוא...

פ"ח פוסק ששוא ע"ז מנכר שוא דין כשוא עכ"ל דבר.

8' שו"ת אגרות משפ חלק אורח ב' סימן ק"ח

ר' משפ פסתפק אס אפשר דכ"א י' חובת שוא ע"ז שוא דרך רחוק - ולמעשה פח"ר, דכאורה כן פוא במנכר שוא אלקרונ.

<p>לכן אפשר שגם הקול שנעשה בהמיקראפון בעת שמדבר ששומעין אותו הוא נחשב קולו ממש וכן הא יותר מסתבר. וגם לא ברור הדבר מה שאומרים שהוא קול אחר. ומטעם זה אפשר אין למחות ביד אלו שרוצים לקרא המגילה ע"י המיקראפון מצד ההלכה, וקולקול למצות אחרות שהוא לשופר וקריאת התורה בשבת וי"ט אי אפשר לבא מזה דהא אסור לדבר במיקראפון בשבת ויום טוב ובמצות דבור שבהול אם גי' יקרא במיקראפון הא אם אין למחות במגילה כ"ש באלו.</p> <p>אך מ"מ כיון שלא ברור להיתר והוא ענין חדש, בכלל יש למחות כדי למונעם מלרדוף אחרי חזרות אחרות שלהוטים בזה במדינות אלו כמו שכתב בתר"ה.</p> <p>ידידו מוקירו.</p> <p>משה פיינשטיין</p>	<p>⁸ הנהגה בדבר קריאת המגילה ע"י מיקראפון קשה לומר בזה הלכה ברורה כי לא נתברר כראוי איך נשמע ע"י זה ע"י אנשים הראוי לסמוך עליהם. ולכן אין ראוי לקרא המגילה שישמעו ע"י המיקראפון ועד עתה כמדומני שלא נשאלתי על זה לומר בזה הלכה ואיני זוכר כלל מה שכתב בתר"ה בשם רב צעיר אחד שאמרתי שאין למחות בידם.</p> <p>אבל מה שפשיטא ליה לכתר"ה שאין יוצאין בשמיעה ע"י מיקראפון מטעם שהוא כמו ששומע מאינו בר חיובא לפי"מ דאומרים המומחים בטיבו של מיקראפון שלא מוציא ממש הקול של האדם המדבר אלא הדי הברה בעלמא. ולא דק בתר"ה בלשונו דאין שייך זה לקול הברה שבמגני' דר"ה דף כ"ז שהרי הכא נשמע קול חוק ובריא אך כונת בתר"ה היא שאומרים שנשמע קול אחר שנברא מקולו ולכן שייך דמיונו לנשמע מלאי בר חיובא דקול הברה לא שייך ללאו בר חיובא. הנה לידי מטפאק טובא אף אם נימא שהאמת כאמירת המומחים שלא נשמע קול האדם אלא קול אחר שנעשה מקולו. מטעם שכיון שעכ"פ רק כשהוא קורא נשמע הקול יש להחשיב זה כשמיעת קולו ממש דהרי כל זה שנשמע עושה קולו ממש. ומנין לנו עצם כח השמיעה איך הוא שאולי הוא גי' באופן זה שנברא איה דבר באויר ומגיע לאונו. וכן מסתבר לפי מה שאומרים חכמי הטבע שהקול יש לו הלוך עד האזן וגם יש קצת שיהיה זמן בהלוכו, ומי"מ נחשב שהוא קול האדם</p>
---	--

למדנו שאין דבר שבקדושה נאמר בפחות מעשרה ואין קורין בתורה בפחות מעשרה - ועשרה שמתפללים נקראות תפלתם תפלת רבים. נשאלת השאלה: האם עשרה בני אדם המתפללים בעשרה בתים באותה עיר באותה שעה נחשבים כליבור? ואם כן, לשיטת הפולחן, היא תפלה בליבור - והוא הפולחן בין תפלה בליבור לבין, בשעה שהליבור מתפללים?

המשנה בפסחים אסקתה דיני קרבן פסח שפואו בכלל קדשים קלים שנאכל בתוך ירושלים בלדו, ואם יצא פשוט מחוץ לחומות ירושלים נפסד -

1' פסחים דף פ"ב ע"ב במשנה, מן פאגל ופלנים... ורש"י

המשנה קובעת את הגבול המדויק של ירושלים - בשר קדשים קלים שיצא מחוץ למקום נקישת הדלת של חומת העיר נפסד, אבל כל עובי החלונות שבתוך החומה נדון כירושלים

2' ע"פ בגמ' , מ"ח רב יפורה אומר רב... שבשמים, ורש"י

דפי רב אין מטרפים למנין אלא פנמיא באותו חדר אבל דא מי שמוציא מחוץ לדלת, ורבי יפוש בן לוי סובר שאין הדלת מפסקת (ולא ניתן שום הגבלה בלגז למיקומם של המתפללים)

ופנה, לענין תירוף לדימון מפורש במשנה בברכות הפדרה אחרת -

3' ברכות דף נ' ע"א במשנה, שתי חבורות... ואלו מנין לעצמן

המשנה משעשע שני תנאים לדימון - שיפיו באותו בית, ושיראו אלו את אלו, פתוס' ע"פ מפרשים את המשנה אחרת -

4' פתוס' ע"פ שמואל ב' ד"ה שנה, ופא דנקט... אין מנין

אפי' בבי' בתים כל שיכונים לראות אלו את אלו מטרפים.

5' ע"פ אורי"ח סי' נ"ה סעיף י"ג, י"ד, ט"ו

הש"ע פסק כרב שהוציא מחוץ לפתח אינו מטרף - ואם רואים זה את זה מטרף כמו שראינו בדיון דימון, ואם השי"ת צוה בפתח מטרף את הפועלים בשני החדרים.

6' ביאור פלכ"ה ע"פ ד"ה ורח"ל

לכתחלה אין לסמוך על מה שרואים זה את זה, אלא ידקדקו שכולם יצאו באותו חדר

7' ע"פ ע"פ סעיף כ',... דענות

אחרי שיש מנין בחדר אחד, גם מי שמוציא בחוץ יכול לענות, ועדיין לא מניין אם המתפלל בחדר פשוט נחשבת תפלתו תפלה בליבור -

8' משנה ברורה ע"פ ס"ק נ"ח, וכתב פח"א ...

דפי פח"א אין לו מעלת המתפלל אם פליבור אבל פד"ב ז' מק"ה א"א אין גישה לחדר שפואו ע"פ זולת דרך החדר בו נמצא המנין.

למדנן שוין דבר שבקדושה נאמר בפחות מאשר-

1' שו"ע או"ח סי' נ"ה סעיף ב' דברי המחבר, ומ"ב ס"ק ו'

אם פתחילו בעשרה וי"א ומקצתם באמ"ע אומרים אותו דבר שבקדושה אצ"פ שלא נשאר מנין, דין זה שייך בקדיש, קדושה, קריאת התורה, קריאת הפסוק, ואפי' נשיאת כפים.

2' שם בשו"ע סעיף ג' דברי המחבר, ומ"ב ס"ק ט"ו

אם פתחיל הש"ס את חזרת הפסוק בעשרה וי"א ומקצתם, אם נשאר שש אפטר לומר את חזרת הש"ס ולהגיד קדושה.

3' מ"א שם סעיף ג'...ענין אחר, ומ"ב ס"ק י"ח וי"ט

אם צד שלא פתחיל הש"ס את חזרת הפסוק נשאר בדי מנין אסור לו לפתחיל את חזרת הפסוק, אבל אם פתחיל אפי' ברכה ראשונה של חזרת הש"ס וי"א אחר גס את השמונה עשרה, גס חז"י קדיש, ומקבל על אחר ובא ענין-אבל אין קורין בתורה.

4' משנה ברורה שם ס"ק י', וכתבו פאחרונים...

אצ"פ שוין נשיאת כפים נחשבת לחלק מחזרת הש"ס ומחילא אין הפנים צוים לדוכן אם אין מנין בביכ"ס, בכל זאת נאמר הש"ס או"א ברכנן...

5' משנה ברורה ס"ק כ'

אין אומרים קדיש שאחרי עלינו אם אין מנין ואפי' אם ה" מנין בשאר שמארו עלינו.

6' שו"ע שם סעיף ג', ותפלת ארביית... מ"ב ס"ק כ"ב, ובה"ט ד"ה ותפלת ארביית

בלידה אם י"א באמ"ע ברכות ק"ש אומר חז"י קדיש לפני שמונה עשרה אבל לכו את הקדיש של אחר הש"ס, אבל אם פתחילו שמונה עשרה אומרים קדיש תתקבל (וכן במנחה)-ובמ"ט גס את חז"י קדיש לפני ואתה קדוש, אבל בשחרית כל שלא פתחיל בחזרת הש"ס אצ"פ שפתעלו בעשרה אין אומרים שם קדיש.

דיני מנין

(אין דבר שבקדושה נאמר אלסא בעשרה שניא ונקדשתי... בני ישראל, ואין עדה פחותה מעשרה שניא) פאדע
...הזאת אצל המרגלים שמאוו ולכן אין ליבור פחות מעשרה)

שנים וצדדים אינם מלכדים

קטנים (מפני שיש בהם שערות/מירבון עד שפירי'ן בן י"ג - ואם נולד בארץ בן ארבע מילוא עד לארץ בן י"א) מלכדי'ן עשירי'ן ו"א מלכדי'ן עשירי'ן עס חומש/
מ"ב - אין לסמוך על קאן כולל

תפלה בליבור

(אין פקב"ה מואס בתפלתן של רבי'ן/ אימתי את רלון בזמן שפליבור מתפללין)

עשרה מתפללים יחד: רב - באותו חדר/ תוס' (ש"ע, מ"ב בדיעבד) - וכן אם רואים זא"ז ואפי' בחדר אחר
אם עשרה מתפללים בחדר א' ואוד א' אומד מחוץ לחדר: ח"א - אינן בכלל תפלה בליבור/
רדב"ז - אם אין גישא למקום אלסא דרך פחדר נקראת תפלה בליבור
אם אינן יכולים לתפלה בליבור לפחות יתפללו בשעה שפליבור מתפללים

דברים שבקדושה

(אין דבר שבקדושה אלסא בעשרה)

כשאין שומרי מלוות: א"ע - מלכדים, ולקריאת פתורה חייבים לפאמין בקדושתה
חרש פחדר ואינן שומע: ט"ז אינן מלכדי'ן (ואם שומע דרך מכשיר - מ"ב מלכדי'ן/ א"ע - מכשיר אלוקסרונן ורמקוד ספק)
כשמקלטים אינן מלכדי'ן: אם אין ט' פאמדינעס בחזרת פשי"ף קרובים ברכותיו לפנות להבטלה ואז' לתפלה בתורת נידה

כשאחד אוחז באמלע שומע: שום מלכדי'ן

כשאחד ישן: שום - מלכדי'ן/ ט"ז (א"ב לענן חזרת פשי"ף) - אינן מלכדי'ן

כשר' אוחזים באמלע שומע: ב' דעות במ"ב

כשר' ישנם: י"א במ"ב - מלכדי'ן/ ט"ז (א"ב) אין מלכדי'ן

כשמקלטים כבר י"א ודי חובתם: ר"ת - ז' ש' אלסא שמו' ו"א בתוס' (בפ"ט בקריאת) - ו' ספר פישר - פ"ו תוס' ג' / רש"י (ש"ע) אפי' א'
אמירת קדיש כש'אלסא פיו עשרה בשעה שנאמר מה שמחייב את פקדיש: ט"ז - אומרים קדיש/ מ"ב - יאמרו ג' פסוקים בליבור
פתחילו בעשרה וי"א מלכדי'ן מותר ללמוד

פחית: פתחילו חזרת פשי"ף אמרים את חזרת הפלה עם קדושה, א"א ברכנו. ח"י קדיש וקדיש מתקבל

מנחה: פתחילו חזרת פשי"ף אמרים ואמרים קדיש מתקבל

ערבית: אמרו ברכות קדיש בעשרה אמרים ח"י קדיש לפני פתחלה, פתחילו בעשרה אמרים קדיש מתקבל

במז"ש: פתחילו בעשרה אמרים ח"י קדיש לפני ופי' נעם וקדיש מתקבל

(ודיני פליבור בשני חדרים כנ"ל בתפלה בליבור)